Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (viies koda laiendatud koosseisus)

8. juuli 2020*

Rahvatervis – Erieeskirjad inimtoiduks ettenähtud loomsete saaduste ametlikuks kontrollimiseks – Seoses teatavate Brasiilia ettevõtetega nende loetelude muutmine kolmandate riikide ettevõtete kohta, kust on lubatud importida teatavaid loomseid tooteid – Määruse (EÜ) nr 854/2004 artikli 12 lõike 4 punkt c – Komiteemenetlus – Põhjendamiskohustus – Kaitseõigused – Komisjoni pädevus – Võrdne kohtlemine – Proportsionaalsus

Kohtuasjas T-429/18,

BRF SA, asukoht Itajaí (Brasiilia),

SHB Comércio e Indústria de Alimentos SA, asukoht Itajaí,

esindajad: advokaadid D. Arts ja G. van Thuyne,

hagejad,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: A. Lewis, B. Eggers ja B. Hofstötter,

kostja,

mille ese on ELTL artikli 263 alusel esitatud nõue tühistada komisjoni 8. mai 2018. aasta rakendusmäärus (EL) 2018/700, millega seoses teatavate Brasiilia ettevõtetega muudetakse loetelusid kolmandate riikide ettevõtete kohta, kust on lubatud importida teatavaid loomseid tooteid (ELT 2018, L 118, lk 1),

ÜLDKOHUS (viies koda laiendatud koosseisus),

koosseisus: president D. Gratsias (ettekandja), kohtunikud S. Frimodt Nielsen, J. Schwarcz, V. Valančius ja R. Frendo,

kohtusekretär: ametnik S. Spyropoulos,

arvestades menetluse kirjalikku osa ja 21. jaanuari 2020. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: inglise.

otsuse

Vaidluse taust

1 Hagejad BRF SA ja SHB Comércio e Indústria de Alimentos SA kuuluvad kontserni BRF capital, mis on vertikaalselt integreeritud ning tegeleb liha, sealhulgas linnuliha tootmise ja turustamisega enam kui 150 riigis. See kontsern eksportis 2017. aastal hagejate vahendusel 152 107 tonni linnuliha Brasiiliast Euroopa Liidu turule; see moodustab ligikaudu 38% selle aasta Brasiiliast pärit impordist.

2 Esimesele hagejale kuuluvad 10 ettevõtet ja teisele hagejale kuuluvad kaks ettevõtet olid kantud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 854/2004, millega kehtestatakse erieeskirjad inimtoiduks ettenähtud loomsete saaduste ametlikuks kontrollimiseks (ELT 2004, L 139, lk 206; ELT eriväljaanne 03/45, lk 75), artikli 12 kohaselt koostatud loetellu kui ettevõtted, mis ekspordivad liha ja lihasaadusi, sealhulgas linnuliha liidu turule. Kõnealused loetelud sisaldavad nende ettevõtete nimesid, mille loomseid tooteid võib importida liitu.

3 Euroopa komisjon esitas 21. veebruaril 2018 alalisele taime-, looma-, toidu- ja söödakomiteele (edaspidi „alaline komitee“) määruse nr 854/2004 artikli 12 lõike 4 punkti c kohaselt arvamuse saamiseks sellise rakendusmääruse eelnõu, millega teatavad kolmandate riikide ettevõtted kustutatakse nende ettevõtete loetelust, kust on lubatud importida liitu loomseid tooteid. Kõik asjaomased ettevõtted asusid Brasiilias.

4 Komisjon esitas 10. aprillil 2018 alalisele komiteele punktis 3 nimetatud rakendusmääruse eelnõu esimese muudetud versiooni. Komisjon esitas 19. aprillil 2018 komiteele eelnõu teise muudetud versiooni. Komitee arutas eelnõud 19. aprilli 2018. aasta koosolekul ja andis samal päeval sellele positiivse hinnangu.

5 Komisjon võttis 8. mail 2018 vastu rakendusmääruse (EL) 2018/700, millega seoses teatavate Brasiilia ettevõtetega muudetakse loetelusid kolmandate riikide ettevõtete kohta, kust on lubatud importida teatavaid loomseid tooteid (ELT 2018, L 118, lk 1; edaspidi „vaidlustatud rakendusmäärus“).

6 Vaidlustatud rakendusmäärusega kustutati kõnealustest loeteludest teatav arv Brasiilia ettevõtteid, sealhulgas eespool punktis 2 nimetatud hagejatele kuuluvad 12 ettevõtet.

7 Vaidlustatud rakendusmääruse põhjendustest 4–6 nähtub, et otsus kustutada need ettevõtted loeteludest võeti kiirhoiatussüsteemi kaudu saadud teatiste alusel „rohkearvuliste ja korduvate tõsiste“ liidu nõuetele mittevastavuse juhtude kohta seetõttu, et tuvastati salmonella esinemine neist ettevõtetest pärit linnulihas ja linnulihavalmististes. Peale selle ei olevat Brasiilia asutused võtnud vajalikke meetmeid leitud puuduste kõrvaldamiseks, mistõttu ei saanud enam asuda seisukohale, et nad annavad vajalikud tagatised rahvatervise eeskirjade järgimise kohta kõnealuste toodete importimisel.

8 Lisaks olevat Brasiilia asutuste esitatud teabest ilmnenud, et 2018. aasta märtsis avastati Brasiilias liitu eksporditava liha ja lihasaaduste laborisertifikaatidega seotud mitu pettust. Sellega seoses läbi viidud uurimistest olevat nähtunud, et hagejatele kuuluvate ettevõtete puhul ei olnud liidu nõuete järgimine piisavalt tagatud.

Menetlus ja poolte nõuded

9 Hagejad esitasid hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 13. juulil 2018. Kostja vastus esitati 28. septembril 2018, repliik 22. novembril 2018 ja vasturepliik 7. jaanuaril 2019.

10 Hagejad esitasid eraldi dokumendiga, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 13. juulil 2018 ja mis registreeriti kohtuasjana T-429/18 R, vaidlustatud rakendusmääruse kohaldamise peatamise taotluse.

11 Pooli teavitati 9. jaanuari 2019. aasta kirjaga menetluse kirjaliku osa lõpetamisest ning võimalusest taotleda kohtuistungi korraldamist Üldkohtu kodukorra artiklis 106 sätestatud tingimustel. Hagejad taotlesid 30. jaanuari 2019. aasta kirjas kohtuistungi korraldamist.

12 Üldkohtu president jättis 13. veebruari 2019. aasta kohtumäärusega kohtuasjas BRF ja SHB Comércio e Indústria de Alimentos *vs*. komisjon (T-429/18 R, ei avaldata, EU:T:2019:98) rahuldamata vaidlustatud rakendusmääruse kohaldamise peatamise taotluse ning jättis kohtukulude jaotuse otsustamise edaspidiseks.

13 Kuivõrd viienda koja kahel liikmel esines kohtumõistmisel osalemise takistus, määrati kaks teist kohtunikku kohtukoosseisu täiendama.

14 Kodukorra artikli 28 kohaselt otsustas Üldkohus viienda koja ettepanekul anda kohtuasja lahendamiseks laiendatud koosseisule.

15 Üldkohus palus 29. jaanuaril, 12. septembril ja 21. novembril 2019 võetud menetlust korraldavate meetmete raames pooltel vastata mitmele küsimusele ja esitada teatavad dokumendid. Pooled täitsid need nõuded ettenähtud tähtaja jooksul.

16 Kohtuistung suuliste seisukohtade ärakuulamiseks toimus 21. jaanuaril 2020.

17 Hagejad paluvad Üldkohtul:

– tühistada vaidlustatud rakendusmäärus täies ulatuses või teise võimalusena osas, milles see puudutab neile kuuluvaid ettevõtteid, ja

– mõista kohtukulud välja komisjonilt.

18 Komisjon palub Üldkohtul:

– jätta hagi rahuldamata, ja

– mõista kohtukulud välja hagejatelt.

Õiguslik käsitlus

19 Hagejad esitasid oma hagi põhjendamiseks kuus väidet, mis käsitlevad vastavalt:

– põhjendamiskohustuse rikkumist;

– nende kaitseõiguste rikkumist;

– määruse nr 854/2004 artikli 12 lõike 2 ja lõike 4 punkti b rikkumist;

– diskrimineerimiskeelu põhimõtte rikkumist;

– proportsionaalsuse põhimõtte rikkumist, ja

– ELTL artikli 291 lõike 3 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määruse (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT 2011, L 55, lk 13), artiklite 3, 10 ja 11 rikkumist.

20 Lisaks sellele, et komisjon vaidleb vastu sellele, et kõik need väited on põhjendatud, väidab ta, et hagejatel ei ole õigust nõuda vaidlustatud rakendusmääruse tühistamist täies ulatuses, kuivõrd lisaks hagejatele kuuluvale 12 ettevõttele kustutatakse selle määrusega määruse nr 854/2004 artikli 12 kohaselt koostatud loeteludest veel kaheksa ettevõtet, mis ei ole hagejatega seotud.

21 Seega tuleb välja selgitada, millises ulatuses võivad hagejad nõuda vaidlustatud rakendusmääruse tühistamist.

Hagejate kaebeõigus

22 Hagejate kaebeõiguse üle otsustamiseks tuleb kõigepealt analüüsida, milline on vaidlustatud rakendusmääruse olemus. Selleks on vaja anda kokkuvõtlik ülevaade kontekstist, mille raames seda laadi rakendusmäärus vastu võetakse.

23 Sellega seoses tuleb märkida, et määruse nr 854/2004 artikli 1 lõike 1 kohaselt sätestatakse selles määruses loomsete toodete ametliku kontrollimise erieeskirjad. Nii on selle määruse II peatükk, mis hõlmab artikleid 3–8, pühendatud liidu ettevõtete ametlikele kontrollidele, samas kui selle III peatükk, mis hõlmab artikleid 10–15, on pühendatud importi käsitlevatele menetlustele.

24 Importi käsitlevate menetluste kohta on määruse nr 854/2004 artikli 11 lõikes 1 ette nähtud, et loomseid tooteid imporditakse üksnes sellest kolmandast riigist või kolmanda riigi osast, mis on komisjoni poolt selle määruse artikli 19 lõikes 2 nimetatud korra kohaselt vastu võetud rakendusakti alusel koostatud ja ajakohastatud loetelus.

25 Tingimused, millele kolmas riik peab vastama selleks, et ta oleks kantud sellisesse loetellu, on ära toodud määruse nr 854/2004 artikli 11 lõigetes 2–4 (Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 882/2004 ametlike kontrollide kohta, mida tehakse sööda- ja toidualaste õigusnormide ning loomatervishoidu ja loomade heaolu käsitlevate eeskirjade täitmise kontrollimise tagamiseks (ELT 2004, L 165, lk 1; ELT eriväljaanne 03/45, lk 200), artikliga 60 muudetud redaktsioonis), mis viitavad viimati nimetatud määruse artiklitele 46 ja 48.

26 Need tingimused on seotud eeskätt nõudega, et kolmanda riigi pädevad asutused peavad andma piisavad tagatised selle kohta, et riigisisesed õigusnormid on kooskõlas liidu sööda- ja toidualaste õigusnormide ning loomatervist käsitlevate õigusnormidega, või on nendega samaväärsed. Selles kontekstis võetakse arvesse ka kolmanda riigi neid õigusnorme, mis käsitlevad eeskätt loomseid tooteid, veterinaarravimite kasutamist, sööda valmistamist ja kasutamist ning hügieeninõudeid. Komisjon võib nimelt kolmandates riikides läbi viia ametlikke kontrolle. Need kontrollid hõlmavad eeskätt kolmanda riigi õigusnorme; pädevate asutuste korraldust, nende pädevust ja sõltumatust; nende personali koolitust; nende ressursse, nende toimimise tõhusust ning lõpuks tagatisi, mida kolmas riik saab anda liidu nõuetele vastamise või nendega samaväärsuse kohta.

27 Sellega seoses tuleb lisaks märkida, et Brasiilia on esiteks kantud komisjoni 8. augusti 2008. aasta määruse (EÜ) nr 798/2008, millega kehtestatakse nende kolmandate riikide, territooriumide, tsoonide ja piirkondade loetelu, millest võib importida ühendusse ja vedada läbi ühenduse kodulinde ja linnukasvatussaadusi, ning veterinaarsertifikaatide nõuded (ELT 2008, L 226, lk 1), I lisasse ning teiseks komisjoni 12. märtsi 2010. aasta määruse (EL) nr 206/2010, millega kehtestatakse nende

kolmandate riikide, territooriumide või nende osade loetelud, kust on lubatud Euroopa Liitu tuua teatavaid loomi ja värsket liha, ning veterinaarsertifitseerimise nõuded (ELT 2010, L 73, lk 1), II lisasse. Need määrused võeti vastu eeskätt määruse nr 854/2004 artikli 11 lõike 1 alusel.

28 Asjaolust, et Brasiilia on kantud nendesse lisadesse, ei piisa aga selleks, et sellest riigist võiks importida liitu loomseid tooteid. Nimelt näeb määruse nr 854/2004 artikli 12 lõige 1 ette, et kui jätta kõrvale selles samas sättes ette nähtud erijuhud, võib loomseid tooteid importida liitu üksnes siis, kui need on lähetatud ja saadud või valmistatud ettevõtetes, mis on kantud asjaomase kolmanda riigi poolt selleks koostatud ja ajakohastatud loeteludesse.

29 Ettevõtte mõnda eespool punktis 28 nimetatud loetellu kandmise tingimused on sätestatud määruse nr 854/2004 artikli 12 lõikes 2. Eeskätt näeb see säte ette, et ettevõtte võib sellisesse loetellu kanda vaid siis, kui kolmanda päritoluriigi pädev asutus tagab, et:

– ettevõte ja asjaomaste loomsete toodete valmistamisel kasutatavat loomset toormaterjali käitlevad ettevõtted täidavad asjakohaseid liidu nõudeid või nõudeid, mis loeti nendega samaväärseks siis, kui nimetatud kolmas riik otsustati kanda asjakohasesse loetellu artikli 11 kohaselt;

– selle riigi ametlik kontrolliteenistus teostab järelevalvet ettevõtete üle ja teeb komisjonile vajaduse korral kättesaadavaks kogu asjaomase teabe toormaterjaliga varustavate ettevõtete kohta, ja

– sellel kontrolliteenistusel on reaalsed volitused peatada ettevõtete eksport liitu juhul, kui ettevõtted ei täida eespool esimeses taandes nimetatud nõudeid.

30 Lisaks sellele näeb määruse nr 854/2004 artikli 12 lõige 3 ette, et selle määruse artikli 11 kohaselt komisjoni poolt koostatud ja ajakohastatud loeteludes olevate kolmandate riikide pädevad asutused tagavad, et selle määruse artikli 12 lõikes 1 nimetatud ettevõtete loetelud koostatakse, neid ajakohastatakse ja neist teatatakse komisjonile. Selle määruse artikli 12 lõike 5 kohaselt võtab komisjon vajalikud meetmed selleks, et kõikide vastavalt samale artiklile koostatud või ajakohastatud loetelude ajakohastatud versioonid oleks üldsusele kättesaadavad.

31 Sellest tuleneb, et määruse nr 854/2004 kohaselt peavad loomsete toodete impordiks liitu olema täidetud kaks kumulatiivset tingimust.

32 Esiteks peab kolmas riik, kust kõnealused tooted on pärit, olema kantud nende riikide loetellu, mida komisjon peab suuteliseks andma teatavad tagatised seoses oma loomseid tooteid käsitleva õigusliku regulatsiooniga. See loetelu koostatakse ja seda ajakohastatakse rakendusaktiga, mille komisjon võtab vastu määruse nr 854/2004 artikli 19 lõike 2 kohase menetluse raames.

33 Teiseks peavad asjaomased tooted pärinema ettevõtetelt, mis on kantud kolmanda riigi pädeva asutuse koostatud loetellu ja mille kohta annab see kolmas riik eespool punktides 29 ja 30 nimetatud konkreetsed tagatised.

34 Erinevalt nende riikide loeteludest, kust on lubatud importida teatavaid loomseid tooteid, koostavad eksportivate ettevõtete loetelud seega kolmandate riikide pädevad asutused, kes neid ka ajakohastavad ja edastavad need komisjonile; komisjon on kohustatud üksnes tegema need loetelud üldsusele kättesaadavaks.

35 Selline ülesannete jaotus komisjoni ja kolmandate riikide pädevate asutuste vahel, nagu on ette nähtud määruses nr 854/2004, nõudis kaitsemeetme ettenägemist liidus rahvatervise kaitsmise huvides. Nii on selle määruse artikli 12 lõike 4 punktis c ette nähtud, et iga kord, kui komisjon leiab, et kolmanda riigi asutuste koostatud ettevõtete loetelu on vaja muuta sellise asjakohase teabega arvestades, nagu liidu inspekteerimisaruanne või Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määrusega (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse

Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused (ELT 2002, L 31; lk 1; ELT eriväljaanne 15/06, lk 463), artiklis 50 ette nähtud kiirhoiatussüsteemi kaudu saadud teatis, teavitab ta sellest kõiki liikmesriike ning lisab punkti alalise komitee asjakohase sektsiooni järgmise istungi päevakorda vajaduse korral otsuse tegemiseks määruse nr 854/2004 artikli 19 lõikes 2 ette nähtud menetluse kohaselt. Selle menetluse tulemusel võetakse vastu selline rakendusakt nagu vaidlustatud rakendusmäärus, millega muudetakse loetelu kolmandate riikide ettevõtete kohta, kust on lubatud importida liitu loomseid tooteid.

36 Määruse nr 854/2004 artikli 12 lõike 4 punkt c annab seega komisjonile õiguse võtta vastu rakendusakti, millega muudetakse kolmandate riikide pädevate asutuste koostatud loetelusid. Eespool olevast punktist 29 nähtub, et sellise loetelu muutmine võib osutuda vajalikuks siis, kui enam ei ole võimalik asuda seisukohale, et kolmanda päritoluriigi pädev asutus annab selle määruse artikli 12 lõikes 2 kirjeldatud tagatised teatavate ettevõtete osas. Nagu väidavad hagejad muu hulgas kolmanda väite raames (vt allpool punkt 97), ei näe kõnealuse määruse artikli 12 lõige 4 ette, et komisjon peaks hindama asjaomaste ettevõtete individuaalset käitumist kui sellist, vaid nõuab üksnes selle hindamist, kas pädevate asutuste nende kohta antud tagatised on usaldusväärsed. Tagatiste usaldusväärsus võib muutuda kaheldavaks siis, kui nende asutuste korralduses ja toimimises täheldatakse puudusi, ent ka sellest lähtuvalt, kuidas nad on reageerinud olukorras, kus konkreetne ettevõte ei vasta sama määruse artikli 12 lõike 2 punktis a sätestatud nõuetele. Vaid siis, kui ühe või mitme ettevõtte olukorraga seotud asjaolud on asjakohased selle hindamisel, kas kolmanda riigi asutuste antavad tagatised on usaldusväärsed, peab komisjon neid vajaduse korral arvesse võtma.

37 Samuti tuleb rõhutada, et vastupidi hagejate väidetele (vt allpool punkt 92) ei ole ettevõtetel, kes on kantud nende kolmandate riikide ettevõtete loetellu, mille loomseid tooteid võib importida liitu, individuaalset õigust, mis tuleneks liidu õigusaktist ning mille ese oleks oma toodete eksport liidu turule. Nimelt näeb liidu õigus ühelt poolt ette, et loomsete toodete eksport liidu turule sõltub sellest, kas kolmas riik on kantud määruse nr 854/2004 artiklis 11 ette nähtud loetellu. Teiselt poolt ei kandnud hagejate ettevõtteid selle määruse artiklis 12 ette nähtud loeteludesse mitte liidu institutsioon, asutus või organ, vaid seda tegid ainult asjaomase kolmanda riigi asutused pelga eesmärgiga tagada eespool punktides 23–34 kirjeldatud tagatiste süsteemi toimimine, eeskätt selle eespool punktides 28–30, 33 ja 34 kirjeldatud teist osa puudutavas osas.

38 Seega ei kujuta selline rakendusakt nagu vaidlustatud rakendusmäärus, millega komisjon kustutab teatavad ettevõtted kolmanda riigi pädevate asutuste koostatud loeteludest, endast selliste üksikaktide kogumit, mille ese on nendele ettevõtetele väidetavalt antud õiguse äravõtmine. Kõnealuse rakendusaktiga muudetakse nimelt teist nendest kahest tingimusest – nagu on märgitud eespool punktis 33 –, tingimust, millele peavad vastama kõik liidu turule eksporditavad loomsete toodete partiid ja mis käsitleb kolmanda päritoluriigi asutuste antud tagatisi selle riigi asjakohaste õigusnormide tegeliku kohaldamise kohta. Kuivõrd vaidlustatud rakendusmääruse ese on selline, kehtestatakse sellega eeskiri, mille kohaselt selles määruses nimetatud ettevõtetest pärit loomsete toodete import liidu turule ei ole enam lubatud. See eeskiri on kohaldatav kõigi ettevõtjate suhtes, keda võiks huvitada sellistest ettevõtetest pärit kõnealuste toodete import, kuid samuti liidu liikmesriikide tolliasutuste suhtes, mistõttu vaidlustatud rakendusmäärus on üldkohaldatav (vt analoogia alusel 30. septembri 2003. aasta kohtuotsus Eurocoton jt *vs.* nõukogu, C-76/01 P, EU:C:2003:511, punkt 73).

39 Selles kontekstis tuleb vastavalt ELTL artikli 263 neljandale lõigule kindlaks teha, kas ja millises ulatuses puudutab vaidlustatud rakendusmäärus hagejaid otseselt ja vajaduse korral isiklikult.

40 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt nõuab ELTL artikli 263 neljandas lõigus ette nähtud nõue, et hagi esemeks olev akt peab füüsilist või juriidilist isikut otseselt puudutama, kahe kumulatiivse tingimuse täitmist, nimelt esiteks seda, et vaidlustatud meede avaldab otsest mõju eraõigusliku isiku õiguslikule olukorrale, ja teiseks seda, et see ei jäta meedet rakendama kohustatud adressaatidele mingit kaalutlusõigust – akti rakendamine peab olema puhtautomaatne ja tulenema vaid liidu

õigusnormidest, ilma et kohaldataks muid vahenorme (vt 6. novembri 2018. aasta kohtuotsus Scuola Elementare Maria Montessori *vs.* komisjon, komisjon *vs.* Scuola Elementare Maria Montessori ja komisjon *vs.* Ferracci, C-622/16 P–C-624/16 P, EU:C:2018:873, punkt 42 ja seal viidatud kohtupraktika).

41 Sellega seoses tuleb märkida, et juba ainuüksi vaidlustatud rakendusmäärusest tulenevalt ei vasta selle lisasse kantud ettevõtetest pärit tooted enam teisele tingimusele, mis peab olema täidetud selleks, et neid saaks eksportida liidu turule (vt eespool punktid 28–30, 33 ja 34). Seega avaldab rakendusmäärus otsest mõju hagejate õiguslikule olukorrale seeläbi, et välistab *ipso iure* selle lisasse kantud hagejatele kuuluvatest ettevõtetest pärit loomsete toodete mis tahes impordi. Vaidlustatud rakendusmäärus ei jäta pealegi selle adressaatidest liikmesriikide tolliasutustele, kes on kohustatud seda rakendama, mingit kaalutlusõigust – selle rakendusmääruse rakendamine on puhtautomaatne ja tuleneb vaid liidu õigusnormidest, ilma et kohaldataks muid vahenorme.

42 Samas on ilmselge, et hagejate õiguslikku olukorda mõjutatakse juba ainuüksi seetõttu, et vaidlustatud rakendusmääruse ese on kustutada määruse nr 854/2004 artikli 12 kohaselt koostatud loeteludest hagejatele kuuluvad ettevõtted. Järelikult puudutab see rakendusmäärus hagejaid otseselt vaid neid ettevõtteid puudutavas osas.

43 Lisaks tuleb märkida, et kuivõrd vaidlustatud rakendusmääruse näol on tegemist üldkohaldatava aktiga, mis ei ole seadusandlik akt, siis on selle puhul tegemist haldusaktiga ELTL artikli 263 neljanda lõigu tähenduses (vt selle kohta 6. novembri 2018. aasta kohtuotsus Scuola Elementare Maria Montessori *vs.* komisjon, komisjon *vs.* Scuola Elementare Maria Montessori ja komisjon *vs.* Ferracci, C-622/16 P–C-624/16 P, EU:C:2018:873, punktid 23–28 ja seal viidatud kohtupraktika).

44 Vastus küsimusele, kas selleks, et tunnustada hagejate õigust nõuda vaidlustatud rakendusmääruse tühistamist, on vaja, et see neid isiklikult puudutaks, sõltub järelikult vastusest küsimusele, kas see määrus vajab rakendusmeetmeid ELTL artikli 263 neljanda lõigu tähenduses.

45 Sellega seoses tuleb täheldada, et nagu sai märgitud eespool punktis 41, välistab vaidlustatud rakendusmäärus *ipso iure* selle lisasse kantud ettevõtetest pärit loomsete toodete mis tahes impordi, kusjuures 12 neist ettevõtetest kuuluvad hagejatele. Sellest tuleneb, et liidu või liikmesriikide asutused ei pea võtma mingeid rakendusmeetmeid selleks, et see rakendusmäärus avaldaks mõju. Niisuguses kontekstis saaks selle rakendusmääruse rakendusmeetmeks ELTL artikli 263 neljanda lõigu tähenduses pidada üksnes liikmesriigi tolliasutuste akti, millega keeldutakse lubamast liidu turul vabasse ringlusesse hagejatele kuuluvatelt sellistelt ettevõtetelt pärit loomseid tooteid, mis on kantud vaidlustatud rakendusmääruse lisasse.

46 Ent niisuguse akti vastuvõtmist ei ole kohaldatavate sätetega kehtestatud süsteemi tavapärase toimimise käigus ette nähtud. Nimelt nähtub määruse nr 854/2004 artikli 12 lõike 2 punktist c, et alates hetkest, mil kolmas riik kantakse selle määruse artiklis 11 ette nähtud loetellu, peavad selle kolmanda riigi pädevad asutused peatama juba päritoluriigi tollis kõik partiid, mis on mõeldud liidu turule eksportimiseks ning mis pärinevad ettevõttelt, mis ei ole kantud liidu turule loomsete toodete ekspordiks loa saanud ettevõtete loetelusse.

47 Oletuslik stsenaarium, kus vaatamata vaidlustatud rakendusmääruse vastuvõtmisele jõuab sellisest hagejatele kuuluvast ettevõttest, mis on kustutatud vaidlusalustest loeteludest, pärit partii liidu piirile, põhineb seega eeldusel, et hagejad püüavad rikkuda Brasiilia asutuste toel vaidlustatud rakendusmäärust selle sätete kohaldamisest kõrvale hoidudes. Ent sellist eeldust ei saa võtta arvesse selle hindamisel, kas on olemas haldusakti rakendusmeetmed ELTL artikli 263 neljanda lõigu (Lissaboni lepinguga muudetud redaktsioonis) tähenduses. Nimelt on selle sätte eesmärk eeskätt võimaldada füüsilisel või juriidilisel isikul esitada hagi teda otseselt puudutavate haldusaktide peale, mis ei vaja rakendusmeetmeid, vältides seega olukorda, kus selline isik oleks kohustatud panema

kohtusse pöördumise võimaluse saamiseks toime õigusrikkumise (6. juuni 2013. aasta kohtuotsus T & L Sugars ja Sidul Açúcares *vs*. komisjon, T-279/11, EU:T:2013:299, punkt 58; vt selle kohta ka 4. juuni 2012. aasta kohtumäärus Eurofer *vs*. komisjon, T-381/11, EU:T:2012:273, punkt 60).

48 Isegi kui vaatamata sellele analüüsile tuleks asuda seisukohale, et vaidlustatud rakendusmäärus vajab rakendusmeetmeid, tuleks ikkagi leida, et igal juhul puudutab see määrus hagejaid isiklikult, sest see nimetab nad mõlemad määruse lisas individuaalselt ära kui seal nimetatud teatavate ettevõtete omanikud. Nimelt kahjustab see rakendusmäärus seetõttu hagejaid neile ainuomase tunnuse tõttu, mis eristab neid kõigist teistest isikutest, sest nad on selle määruse lisasse kantud teatavate ettevõtete omanikud, ning seetõttu individualiseerib nad sarnaselt sellise akti adressaadiga 15. juuli 1963. aasta kohtuotsuse Plaumann *vs*. komisjon (25/62, EU:C:1963:17, lk 223) tähenduses.

49 Eelnevast tuleneb, et nagu väidab komisjon, on hagi vastuvõetav vaid osas, milles see puudutab hagejatele kuuluvaid ettevõtteid. Hagi vastuvõetav osa langeb seega kokku teise võimalusena esitatud tühistamisnõudega, mistõttu tuleb analüüsida selle põhjendatust.

Sisulised küsimused

50 Kõigepealt tuleb analüüsida kuuendat väidet.

Kuues väide, et on rikutud ELTL artikli 291 lõiget 3 ja määruse nr 182/2011 artikleid 3, 10 ja 11

51 Hagejad väidavad, et eelnõu, mille alusel võeti vastu vaidlustatud rakendusmäärus, lisati arvamuse saamiseks alalise komitee päevakorda 19. aprillil 2018. Kõnealune eelnõu esitati nende sõnul aga alalisele komiteele läbivaatamiseks samal päeval, rikkudes nii määruse nr 182/2011 artikli 3 lõiget 3, mis näeb nende sõnul ette, et rakendusakti eelnõu esitamise ja alalise komitee koosoleku vahele peab jääma vähemalt 14 päeva. Selle tähtaja näol olevat tegemist olulise menetlusnormiga, mille rikkumine peab kaasa tooma rakendusmääruse tühistamise. Sellise rikkumisega riivati nende sõnul ka Euroopa Parlamendi ja Euroopa Liidu Nõukogu kontrolliõigust, mis on ette nähtud selle sama määruse artikli 10 lõikes 4 ja artiklis 11.

52 Tuleb märkida, et määruse nr 854/2004 artikli 12 lõike 4 punkti c kohaselt peab juhul, kui komisjon pöördub alalise komitee poole nende ettevõtete loetelu muutmiseks, mille loomseid tooteid on lubatud liitu importida, see komitee tegema otsuse määruse „artikli 19 lõikes 2 nimetatud korra kohaselt“.

53 Määruse nr 854/2004 artikli 19 lõike 2 kohaselt on juhul, kui viidatakse sellele lõikele, kohaldatavad nõukogu 28. juuni 1999. aasta otsuse 1999/468/EÜ, millega kehtestatakse komisjoni rakendusvolituste kasutamise menetlused (EÜT 1999, L 184, lk 23; ELT eriväljaanne 01/03, lk 124), artiklid 5 ja 7.

54 Otsus 1999/468 võeti vastu EÜ artikli 202 (nüüd muudetuna ELTL artikkel 291) alusel.

55 ELTL artikli 291 lõigetes 2 ja 3 on sätestatud:

„2. Kui liidu õiguslikult siduvate aktide rakendamiseks on vaja ühetaolisi tingimusi, antakse nende õigusaktide alusel rakendamisvolitused komisjonile või nõuetekohaselt põhjendatud erijuhtudel ja Euroopa Liidu lepingu artiklites 24 ja 26 ettenähtud juhtudel nõukogule.

3. Lõiget 2 silmas pidades sätestavad Euroopa Parlament ja nõukogu seadusandliku tavamenetluse kohaselt eelnevalt määruste abil eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbi viidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes.“

56 ELTL artikli 291 lõike 3 alusel võtsid parlament ja nõukogu vastu määruse nr 182/2011, millega tunnistati kehtetuks otsus 1999/468.

57 Määruse nr 182/2011 artikli 13 lõikes 1 on sätestatud:

„Juhul kui enne käesoleva määruse jõustumist vastuvõetud põhiõigusaktides on sätestatud komisjoni rakendusvolituste kasutamine vastavalt otsusele [1999/468], kohaldatakse järgmisi eeskirju:

[…]

c) kui põhiõigusaktis viidatakse otsuse [1999/468] artiklile 5, kohaldatakse käesoleva määruse artiklis 5 osutatud kontrollimenetlust […]“.

58 Lisaks on määruse nr 182/2011 artikli 13 lõikes 2 ette nähtud, et „[v]õttes arvesse lõiget 1, kohaldatakse kõigi olemasolevate komiteede suhtes käesoleva määruse artikleid 3 ja 9“.

59 Määruse nr 182/2011 artikli 13 lõike 1 punktist c koostoimes eespool punktides 52 ja 53 nimetatud määruse nr 854/2004 sätetega tuleneb, et alaline komitee pidi käesolevas kohtuasjas toimima vastavalt nimetatud määruse artiklis 5 kehtestatud kontrollimenetlusele.

60 Lõpetuseks on määruse nr 182/2011 artiklis 3 „Üldsätted“ sätestatud järgmist:

„1. Käesolevas artiklis sätestatud üldsätteid kohaldatakse kõigi artiklites 4–8 osutatud menetluste suhtes.

[…]

3. Eesistuja esitab komiteele komisjoni poolt vastuvõetava rakendusakti eelnõu.

Eesistuja kutsub koosoleku kokku mitte varem kui 14 päeva pärast rakendusakti eelnõu ja päevakorra projekti esitamist komiteele, välja arvatud nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel. Komitee esitab rakendusakti eelnõu kohta oma arvamuse tähtaja jooksul, mille määrab eesistuja lähtuvalt küsimuse kiireloomulisusest. Tähtajad on proportsionaalsed ning annavad komitee liikmetele varase ja tegeliku võimaluse rakendusakti eelnõu läbi vaadata ning väljendada oma arvamust.

4. Komitee arvamuse esitamiseni võib komitee iga liige teha ettepanekuid muudatuste tegemiseks ning eesistuja võib esitada rakendusakti eelnõu muudetud versiooni.“

61 Tuleb märkida, et määruse nr 182/2011 artikli 3 lõikes 3 ette nähtud nõuete näol on tegemist EL toimimise lepinguga sätestatud oluliste menetluseeskirjadega, mis on sellised menetluse nõuetekohasuse seisukohalt olulised menetlusnormid, mille rikkumine toob kaasa asjaomase akti tühisuse (20. septembri 2017. aasta kohtuotsus Tilly-Sabco *vs.* komisjon, C-183/16 P, EU:C:2017:704, punkt 114).

62 Kuna ELTL artikli 291 lõige 3 näeb otsesõnu ette liikmesriikide kontrolli komisjonile selle artikli lõike 2 alusel kuuluvate rakendusvolituste teostamise üle, siis tuleb asuda seisukohale, et 14-päevase tähtaja, mida võib nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel lühendada, eesmärk on tagada, et liikmesriikide valitsusi teavitatakse nende kodakondsusest komitee liikmete vahendusel komisjoni ettepanekutest, mistõttu need valitsused saaksid sise- ja väliskonsultatsioonide abil määratleda seisukoha selleks, et kaitsta alalises komitees oma huve (vt selle kohta 20. septembri 2017. aasta kohtuotsus Tilly-Sabco *vs.* komisjon, C-183/16 P, EU:C:2017:704, punkt 103).

63 Käesolevas kohtuasjas tuleneb hagiavalduse punktidest 212–214, et hagejad põhistavad oma argumente asjaoluga, et komisjon esitas eelnõu, mille alusel võeti vastu vaidlustatud rakendusmäärus, alalisele komiteele 19. aprillil 2018, see tähendab samal päeval, mil toimus koosolek, mille raames see komitee vaatas eelnõu läbi, ilma et oleks järgitud määruse nr 182/2011 artikli 3 lõike 3 teises lõigus ette nähtud 14-päevast tähtaega (vt eespool punkt 60).

64 Sellega seoses nähtub komisjoni poolt esitatud alalise komitee protokolli väljavõtetest, et komisjon esitas vaidlustatud rakendusmääruse eelnõu komiteele läbivaatamiseks 21. veebruaril 2018 ning et selle eelnõu esimene muudetud versioon esitati 10. aprillil 2018. Komisjon lisab, et selle eelnõu teine muudetud versioon, mis esitati alalisele komiteele 19. aprillil 2018, sisaldas vaid täiendavat ning puhtformaalset muudatust, millega määrati väljapakutud meetmete jõustumise kuupäevaks enne ette nähtud 15. päeva asemel teine päev pärast selle rakendusmääruse avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*. Sündmuste sellist käiku kinnitavad komisjoni poolt 30. jaanuaril ja 13. detsembril 2019 menetlust korraldavate meetmete raames esitatud dokumendid.

65 Tähelepanu tuleb aga juhtida sellele, et määruse nr 182/2011 artikli 3 lõike 4 alusel võib eesistuja esitada rakendusakti muudetud versioone seni, kuni komitee ei ole arvamust avaldanud (vt eespool punkt 60).

66 Sellest tuleneb, et vastupidi hagejate väidetele ei saa käesolevas kohtuasjas mingit määruse nr 182/2011 artikli 3 lõike 3 rikkumist tuvastada.

67 Lõpetuseks tuleb sedastada, et kuivõrd hagejad põhistavad ülejäänud sätete, millele nad viitavad ja milleks on ELTL artikli 291 lõige 3 ning määruse nr 182/2011 artiklid 10 ja 11, väidetavat rikkumist ainult sama määruse artikli 3 lõikes 3 ette nähtud 14-päevase tähtaja eiramisega, ei saa käesolevas kohtuasjas tuvastada ka nende muude sätete rikkumist, millele hagejad viitavad.

68 Järelikult tuleb kuues väide tagasi lükata.

Esimene väide, et on rikutud põhjendamiskohustust

69 Hagejad väidavad, et komisjon oleks pidanud oma vaidlustatud rakendusmääruse põhjendamise kohustuse raames esitama konkreetsed põhjused, miks ta leiab, et iga üksik asjaomane ettevõte tuleb määruse nr 854/2004 artiklis 12 nimetatud loeteludest kustutada. Nad väidavad sellega seoses esiteks, et vaidlustatud rakendusmääruse põhjenduse 4 kohaselt põhineb see rakendusmäärus kiirhoiatussüsteemi kaudu saadud teatistel selle kohta, et Brasiilias asuvast mitmest ettevõttest pärit linnulihas ja linnulihavalmististes esineb salmonellat, ilma et seejuures oleks ära nimetatud, milliste ettevõtetega on tegu. Lisaks sellele nähtub nende sõnul rakendusmääruse lisast, et komisjon kustutas esimesele hagejale kuuluvad teatavad ettevõtted selliste ettevõtete loetelust, millel on lubatud importida kodukabiloomade liha ja lihasaadusi, samas kui rakendusmääruse põhjendus 4 selliseid tooteid ei käsitle.

70 Hagejad leiavad teiseks, et vaidlustatud rakendusmääruse põhjenduse 5 kohaselt ei kõrvaldanud Brasiilia asutused leitud puudusi, mistõttu ei olnud piisavalt tagatisi leidmaks, et ettevõtted, mida on silmas peetud selle määruse põhjenduses 4, järgivad liidu nõudeid. Asjaolu, et selle hinnangu faktilise ja õigusliku aluse ning selle kohta, millised on konkreetselt asjaomased ettevõtted, ei ole esitatud mingeid täpsustusi, toob kaasa põhjendamatuse.

71 Kolmandaks väidavad hagejad, et vaidlustatud rakendusmääruse põhjendus 6 on vastuoluline, sest samade faktiliste asjaoludega seoses räägitakse seal tuvastatud pettustest ning pooleliolevatest uurimistest, ega ole võimalik aru saada, miks need põhjustavad pigem usalduse kadumise kui selle tugevnemise. Lisaks sellele ei sisalda rakendusmäärus nende sõnul ühtegi viidet iga selles nimetatud ettevõtte puhul asjasse puutuvatele asjaoludele.

72 Tuleb märkida, et ELTL artiklis 296 nõutud põhjendus peab vastama asjaomase akti olemusele ning sellest peab selgelt ja üheselt nähtuma akti vastu võtnud institutsiooni arutluskäik, mis võimaldab huvitatud isikutel võetud meetme põhjusi mõista ja pädeval kohtul kontrolli teostada. Põhjendamise nõuet tuleb hinnata juhtumi asjaolusid, eelkõige akti sisu, toodud põhjenduste olemust ning seda huvi arvestades, mis võib olla selgituste saamiseks akti adressaatidel või teistel isikutel, keda akt otseselt ja isiklikult puudutab. Ei ole nõutud, et põhjenduses oleks toodud ära kõik asjasse puutuvad faktilised ja õiguslikud asjaolud, kuna kontrollides akti põhjenduse vastavust ELTL artikli 296 nõuetele tuleb lisaks akti sõnastusele arvestada ka akti konteksti ja kõiki asjaomast valdkonda reguleerivaid õigusnorme (11. septembri 2003. aasta kohtuotsus Austria *vs.* nõukogu, C-445/00, EU:C:2003:445, punkt 49).

73 Eeskätt selliste üldkohaldatavate aktide puhul nagu vaidlustatud rakendusmäärus (vt eespool punkt 38), võib põhjendus piirduda viitega üldisele olukorrale, mille tõttu see vastu võeti, ning üldistele eesmärkidele, mida sellega taotletakse (9. septembri 2003. aasta kohtuotsus Kik *vs.* Siseturu Ühtlustamise Amet, C-361/01 P, EU:C:2003:434, punkt 102).

74 Samuti tuleb tähelepanu juhtida sellele, et vastupidi hagejate korduvatele väidetele nende kirjalike dokumentide eri osades (vt allpool punkt 92), ei anna liidu õigus neile mingisugust individuaalset õigust, mille ese oleks võimaldada neil eksportida oma tooteid liidu turule (vt eespool punkt 37). Nagu sai märgitud eespool punktides 23–34, ei ole sellise akti nagu vaidlustatud rakendusmäärus eesmärk võtta ära mingit muude liidu õigusnormidega antud individuaalset õigust; selleks oleks vaja algatata uurimine kõnealuse isiku käitumise suhtes, mille tulemusel võetakse vastu üksikakt, mille põhjendustes käsitletakse üksikasjalikult talle etteheidetavat käitumist.

75 See tuleb veelgi selgemalt esile, kui võrrelda õiguslikku raamistikku, milles tegutsevad kolmandates riikides asutatud eksportivad ettevõtted (vt eespool punktid 23–34), ja seda õiguslikku raamistikku, milles tegutsevad liidu ettevõtted.

76 Ühelt poolt kehtib eeskätt liidu ettevõtetele määruse nr 854/2004 artikli 3 alusel heakskiidu saamise kohustus. Heakskiidumenetlus algatatakse käitleja algatusel; heakskiidu enda annavad liikmesriigi pädevad asutused määruse nr 882/2004 artikli 31 lõikes 2 ette nähtud tingimustel ja korras. Käitleja peab selleks tõendama, et ta vastab liidu sööda- või toidualastes õigusnormides kehtestatud asjakohastele nõuetele. Heakskiit annab liidu ettevõtete käitlejatele individuaalse õiguse turustada liidu turul loomseid tooteid. Veel näeb viimati nimetatud määruse artikli 54 lõige 2 ette rea sunnimeetmeid, mille liikmesriikide pädevad asutused peavad võtma ettevõtete suhtes, kes ei täida oma kohaldatavatest õigusnormidest tulenevaid kohustusi. Sellest tuleneb, et liidu ettevõtete käitlejate individuaalset õigust, mis on ette nähtud liidu õiguses, saab piirata vaid selle määruse artikli 31 lõike 2 punktis e ette nähtud tingimustel – see säte käsitleb heakskiidu tühistamist tõsiste puuduste või korduvate ettevõttes tootmise peatamise meetmete korral – ning selle määruse artikli 54 lõigetes 1–3 ette nähtud tingimustel – neis sätetes on nähtud ette rida muid sunnimeetmeid kohustuste rikkumise korral. Need sätted näevad ette menetluse algatamise asjaomase ettevõtte käitleja suhtes, mis lõpeb üksikakti vastuvõtmisega, milles on selgelt ära näidatud käitleja kohustuste rikkumine või rikkumised.

77 Teiselt poolt viivad liikmesriikide pädevad asutused määruse nr 854/2004 artiklite 4–8 alusel läbi rea ametlikke kontrolle kõigi selliste loomsete toodete suhtes, mis kuuluvad selle määruse kohaldamisalasse.

78 Sellest tuleneb, et liidu ettevõtete käitlejad võivad algatada sellise menetluse, mille tulemusel antakse heakskiit, kui taotleja vastab teatavatele objektiivsetele kriteeriumidele. Heakskiidu saanud ettevõtetel on niisiis individuaalne õigus turustada liidu turul loomseid tooteid, kusjuures seda õigust ei saa ära võtta muidu, kui eespool punktis 76 kirjeldatud tingimustel. Vastukaaluks lasuvad liikmesriikidel liidu õiguse alusel kohustused, millele on viidatud eespool punktis 76, kusjuures komisjonil on nende suhtes lisaks aluslepingus ette nähtud sunnipädevus.

79 Vastupidi kirjeldatud olukorrale nähtub määruse nr 854/2004 artiklitest 11 ja 12, et selleks, et kolmandas riigis asuvad ettevõtted saaksid eksportida liidu turule loomseid tooteid, on vaja, et nii asjaomane riik kui ka asjaomane ettevõte oleksid kantud nendes sätetes ette nähtud loeteludesse. Ühelt poolt ei ole liidu seadusandja aga näinud kolmandas riigis asuvatele huvitatud ettevõtete käitlejatele ette mingit rolli asjaomaste menetluste algatamisel ega andnud neile võimalust pöörduda komisjoni poole juhul, kui kolmanda riigi pädev asutus keeldub kandmast neid kõnealustesse loeteludesse. Teiselt poolt ei võeta asjaomaste menetluste tulemusel vastu liidu akti, millega antakse individuaalne õigus, mille saab ära võtta ainult iga üksiku asjaomase ettevõtte suhtes algatatud menetluse tulemusel. Nagu eespool juba märgitud, on selle määrusega kehtestatud kahetasandilise süsteemi eesmärk võimaldada komisjonil hinnata, kas kolmanda riigi pädevad asutused annavad selle määruse artiklites 11 ja 12 nõutud tagatised (vt eespool punktid 24–38). Nimelt ei ole ühelt poolt ettevõtte kustutamine vaidlusalustest loeteludest võrdväärne liidu õigusest tuleneva individuaalse õiguse äravõtmisega (vt eespool punkt 38) ning teiselt poolt ei ole komisjonil ega liikmesriikidel sunnipädevust ettevõtete suhtes, mis asuvad väljaspool liitu, või kolmandate riikide suhtes, kellele ei ole otseselt kohaldatavad liidu õigusest tulenevad kohustused.

80 Nende erinevuste tõttu on komisjonil aga õigus kehtestada kolmanda riigi pädevate asutuste antavate tagatiste usaldusväärsuse piirmäär eriti kõrgele tasemele, mistõttu ta võib oluliste parameetritega arvestades nõuda suisa kolmandate riikide pädevate asutuste praktiliselt veatut tegutsemist.

81 Selles kontekstis tähendavad eespool punktides 72 ja 73 nimetatud põhjendamisnõuded, et komisjon peab esitama põhjused, miks ta asus seisukohale, et Brasiilia asutused ei andnud asjaomaste ettevõtete kohta enam määruse nr 854/2004 artikli 12 lõikes 2 ette nähtud tagatisi.

82 Kui sellised põhjused on seotud teatavaid ettevõtteid puudutavate asjaoludega, peab nende kohta käivates seletustes olema neid asjaolusid kirjeldatud kui asjakohast teavet määruse nr 854/2004 artikli 12 lõike 4 punkti c tähenduses vaid niivõrd, kuivõrd see on vajalik seletamaks – koostoimes asjaomase kolmanda riigi asutuste käitumise või avaldustega – põhjusi, miks komisjon leiab, et need asutused ei anna enam selle määruse artikli 12 lõikes 2 nõutud tagatisi.

83 Käesolevas kohtuasjas nähtub vaidlustatud rakendusmääruse lisast, et hagejatele kuuluvad ettevõtted, mida rakendusmääruses on nimetatud, on kantud nelja erinevasse tabelisse. Esimene tabel käsitleb kodukabiloomade liha (sektorite klassifikatsiooni I jagu) ja sellesse on kantud üksainus esimesele hagejale kuuluv ettevõte. Teine tabel käsitleb linnuliha ja jäneseliste liha (sektorite klassifikatsiooni II jagu) ja sellesse on kantud kaheksa esimesele hagejale kuuluvat ettevõtet ning kaks teisele hagejale kuuluvat ettevõtet. Kolmas tabel käsitleb hakkliha, lihavalmistisi ja mehaaniliselt eraldatud lihamassi (sektorite klassifikatsiooni V jagu) ja sellesse on kantud eeskätt kaheksa esimesele hagejale kuuluvat ettevõtet ja üks teisele hagejale kuuluv ettevõte. Neljas tabel käsitleb lihasaadusi (sektorite klassifikatsiooni VI jagu) ja sellesse on kantud kuus esimesele hagejale kuuluvat ettevõtet.

84 Komisjon on vaidlustatud rakendusmääruse põhjendustes 4 ja 5 selgitanud, et Brasiilia asutustel paluti võtta vajalikud parandusmeetmed, et heastada korduvad tõsised liidu nõuetele mittevastavuse juhtumid, mis tulenesid salmonella esinemisest linnulihas ja linnulihavalmististes. Brasiilia asutuste esitatud teabest ja liidu piiril läbi viidud ametliku kontrolli tulemustest nähtus aga komisjoni sõnul, et vajalikke meetmeid ei olnud võetud, mistõttu asjaomastest ettevõtetest pärit toodete turule laskmine kujutasid endast ohtu rahvatervisele. Need põhjused käivad hagejatele kuuluva 10 ettevõtte kohta, mis on kantud rakendusmääruse lisa teise tabelisse.

85 Lisaks sellele on vaidlustatud rakendusmääruse põhjenduses 6 märgitud, et 2018. aasta märtsis Brasiilias avastatud pettusi käsitlevatest pooleliolevatest uurimistest nähtus, et ei ole piisavalt tagatud, et hagejatele kuuluvad ettevõtted, mis kustutati vaidlusalustest loeteludest, järgivad liidu asjaomaseid nõudeid. See põhjus käib kõigi hagejate ettevõtete kohta, mis on kantud vaidlustatud rakendusmääruse lisa nelja tabelisse. Sellega seoses tuleb märkida, et kõnealuse pettuse – mis oli seotud liitu eksporditava liha, sealhulgas linnuliha ja lihasaaduste laborisertifikaatidega – laadist endast tulenevalt satub kahtluse

alla nende tagatiste usaldusväärsus, mille Brasiilia asutused peavad määruse nr 854/2004 artikli 12 lõike 2 alusel andma; see asjaolu toob selle sama põhjenduse kohaselt kaasa selle, et nendest ettevõtetest pärit tooted võivad olla ohtlikud inimtervisele.

86 Need põhjendused sisaldavad kogu teavet, mis võimaldab kohaldatava õigusliku raamistikuga arvestades mõista põhjusi, mille alusel võeti vaidlustatud rakendusmäärus vastu liha ja lihasaaduste, sealhulgas linnuliha valdkonnas.

87 Nimelt on vaidlustatud rakendusmääruses nimetatud asjaolud seotud Brasiilia pädevate asutuste vajakajäämiste puhul tagatistega, mida nad peavad määruse nr 854/2004 artikli 12 lõike 2 alusel andma; neil on ilmselge seos rahvatervise kaitsega, mis on selle määruse eesmärk. Need põhjendused võimaldavad lisaks hagejatel kui isikutel, kellel on õigus nõuda vaidlustatud rakendusmääruse tühistamist, esitada hagi, millega nad vaidlustavad komisjoni tegevuse aluseks olevate tuvastuste õigsuse.

88 Sellega seoses tuleb tõdeda, et vastupidi hagejate väidetele ei olnud komisjon kohustatud vaidlustatud rakendusmääruses täpsustama, millised liikmesriikide asutuste poolt liidu piiril toimunud iga kontrolli tagajärjel kiirhoiatussüsteemi kaudu saadetud konkreetsed hoiatused käisid selle määruse lisas nimetatud iga üksiku ettevõtte kohta, ega seda, millised konkreetsed asjaolud on sertifikaadipettuse süüdistuse aluseks iga üksiku asjaomase ettevõtte puhul.

89 Tuleb märkida, et kuivõrd komisjon selgitas ühelt poolt vaidlustatud rakendusmääruse põhjenduses 5, et vaid asjaomased ettevõtted kustutati vastavast loetlust, siis on hagejatel võimalik välja selgitada, kas sellesse lisasse kantud ettevõttest lähetatud toodete kohta on saadud kiirhoiatussüsteemi kaudu teatisi ning kas nende teatiste võimalikku arvu saab pidada oluliseks. Teiselt poolt on selle rakendusmääruse põhjenduses 6 esitatud põhjus, mis seisneb selles, et kohaldatavas sertifitseerimissüsteemis esineb puudusi, mis nähtuvad Brasiilia politsei ja kohtuvõimu poolt liha ja lihasaaduste kohta läbiviidud uurimistega seotud dokumentidest, taotletava inimtervise kaitse eesmärgiga arvestades piisav, et põhistada sellise akti resolutsiooni nagu rakendusmäärus. Lisaks tuleb märkida, et asjaolu, et Brasiilia asutused ise avastasid pettuse, ning asjaolu, et just nemad viivad läbi veel pooleliolevaid uurimisi, ei viita kuidagi sellele, et põhjused oleksid vastuolulised. Võttes arvesse taotletavat ja määrusega nr 854/2004 kooskõlalist inimtervise kaitse eesmärki on komisjon – ilma et ta peaks ära ootama asjaomaste uurimiste lõplikku tulemust – pädev reageerima toodete sertifitseerimisega seotud pettuste konkreetse kahtluse korral, kui see tekitab tõsiseid kõhklusi seoses kolmanda riigi asutuste süstemaatilise võimega anda selle määruse artikli 12 lõikes 2 ette nähtud tagatisi.

90 Lõpetuseks tuleb juhtida tähelepanu sellele, et vastupidi hagejate väidetele on kabiloomaliha ja lihasaaduste sektor hõlmatud vaidlustatud rakendusmääruse põhjendusega 6, mis viitab „lihale“ üldiselt. See selgitab, miks teatavad hagejatele kuuluvad ettevõtted on kantud vaidlustatud rakendusmääruse lisa esimesse ja neljandasse tabelisse, mis käsitlevad kõnealuseid tooteid.

91 Järelikult tuleb esimene väide tagasi lükata.

Teine väide, et on rikutud hagejate kaitseõigusi

92 Hagejad väidavad, et vaidlustatud rakendusmääruse vastuvõtmise asjaoludest nähtub, et on rikutud nende kaitseõigusi, mis on kaitstud Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 41 lõike 2 punkti a alusel. Nad väidavad, et komisjon ei teavitanud neid neile etteheidetavatest asjaoludest ega palunud neil esitada nende kohta oma seisukohta enne selle rakendusmääruse vastuvõtmist. Nad ütlevad suisa, et see institutsioon ei rahuldanud taotlusi, mis nad esitasid, et paluda end ära kuulata. Määruse nr 854/2004 artiklis 12 sätestatud menetlus tõi nende sõnul aga kaasa selle, et nad kaotasid komisjoni

akti alusel oma õiguse eksportida asjaomaseid tooteid liidu turule nende individuaalse käitumisega seotud asjaolude tõttu. Hagejad järeldavad sellest, et võimalus suhelda Brasiilia asutustega ei asenda seda, et neid kahjustava akti vastu võtnud institutsioon austaks nende kaitseõigusi.

93 Põhiõiguste harta artikli 41 lõike 2 punkti a kohaselt kätkeb õigus heale haldusele igaühe õigust, et ta kuulatakse ära enne seda, kui tema suhtes kohaldatakse üksikmeedet, mis võib teda kahjustada. Lisaks kujutab isiku kaitseõiguste austamine tema vastu algatatud menetluses, mis võib viia seda isikut kahjustava akti vastuvõtmiseni, endast liidu õiguse aluspõhimõtet, mis peab olema tagatud isegi menetluseeskirjade täielikul puudumisel. See põhimõte nõuab, et otsuste puhul, mis mõjutavad tuntavalt nende adressaatide huve, võimaldataks viimastel esitada tulemuslikult oma seisukoht asjaolude kohta, millele nende vastu vaidlusaluse akti põhistamiseks tuginetakse (21. septembri 2000. aasta kohtuotsus Mediocurso *vs.* komisjon, C-462/98 P, EU:C:2000:480, punktid 36 ja 43, ning 1. oktoobri 2009. aasta kohtuotsus Foshan Shunde Yongjian Housewares & Hardware *vs.* nõukogu, C-141/08 P, EU:C:2009:598, punkt 83).

94 Üldkohaldatavate aktide puhul ei nõua nende aktide väljatöötamise protsess ega need aktid ise – kui ei ole sõnaselgelt vastupidist ettenägevat sätet – seevastu puudutatud isikute osalemist liidu õiguse selliste üldpõhimõtete alusel nagu õigus olla ärakuulatud, õigus konsulteerimisele või teavitamisele (30. septembri 1997. aasta kohtumäärus Federolio *vs.* komisjon, T-122/96, EU:T:1997:142, punkt 75; 11. septembri 2007. aasta kohtumäärus Honig-Verband *vs.* komisjon, T-35/06, EU:T:2007:250, punkt 45, ning 15. septembri 2016. aasta kohtuotsus TAO-AFI ja SFIE-PE *vs.* parlament ja nõukogu, T-456/14, EU:T:2016:493, punkt 69).

95 Nagu nähtub eespool punktidest 23–38, on käesolevas kohtuasjas vaidlustatud rakendusmääruse puhul tegemist üldkohaldatava aktiga, mis võeti vastu hinnangu alusel, et Brasiilia asutuste tagatised selles kolmandas riigis asuvate teatavate ettevõtete poolse riigisisese õiguse tegeliku järgimise kohta ei ole usaldusväärsed.

96 Sellest tuleneb, et menetlust, mis päädis vaidlustatud rakendusmääruse vastuvõtmisega, ei algatatud hagejate suhtes ning selle tulemusel ei võetud üksikmeedet, mille adressaadid hagejad oleksid. Määrus nr 854/2004 ei sisalda pealegi sellist sätet, mis annaks hagejatega sarnastele isikutele õiguse olla ära kuulatud. Järelikult ei olnud komisjon kohustatud paluma hagejaid esitada oma seisukoht nende asjaolude kohta, mida võeti vaidlustatud rakendusmääruse vastuvõtmisel arvesse; teine väite tuleb seega tagasi lükata.

Kolmas väide, et on rikutud määruse nr 854/2004 artikli 12 lõiget 2 ja lõike 4 punkti c

97 Hagejad väidavad, et ainult teatavate ettevõtete kustutamine vaidlusalustest loeteludest näitab, et komisjon hindas neist igaühe individuaalset käitumist, samas kui vaidlustatud rakendusmääruse õiguslik alus, milleks on määruse nr 854/2004 artikli 12 lõike 4 punkt c, lubab nende sõnul hinnata vaid Brasiilia pädevate asutuste tõhusust.

98 Isegi eeldusel, et vaidlustatud rakendusmääruse aluseks olevad põhjused lähtuvad hinnangust, mille komisjon andis nende asutuste tõhususele, on hagejate sõnul selle hinnangu andmisel tehtud ilmselgeid vigu. Eeskätt väidavad nad, et esiteks on Brasiilia asutustele pärast seda, kui linnulihas ja linnulihavalmististes avastati salmonella, esitatud üleskutses võtta vajalikud parandusmeetmed silmas peetud 2017. aasta mais läbiviidud auditi aruandes sisalduvaid soovitusi. 2018. aasta jaanuari lõppu ja veebruari algusesse jääval perioodil läbi viidud teise auditi tulemusel koostatud aruandest nähtub nende sõnul aga, et Brasiilia asutused võtsid rakendusmeetmed, mida nendes soovitustes nõuti.

99 Teiseks olevat ajavahemikul 1. märtsist 2017 kuni 19. aprillini 2018 hagejatele kuuluvate ning vaidlusalustest loeteludest kustutatud 12 ettevõtte kohta saadud kiirhoiatussüsteemi kaudu vaid 41 teatist. Samal ajavahemikul eksportisid kõnealused ettevõtted nende sõnul liitu aga esiteks

6766 konteinerit tugevdatud kontrolli režiimi all, mis tähendab seda, et imporditolli jõudvaid partiisid kontrolliti süstemaatiliselt. Teiseks saadi ajavahemikul 19. juuni 2017 (kuupäev, mil Brasiilia asutused hakkasid väidetavalt kontrollima kõiki ekspordiks mõeldud partiisid) kuni 19. aprill 2018 hagejatele kuuluva üheksa ettevõtte kohta kiirhoiatussüsteemi kaudu null kuni kaks teatist ning kahe ülejäänud ettevõtte kohta neli kuni kuus teatist. Lisaks sellele olevat Brasiilia asutuste poolt 2018. aasta märtsis otsustatud hagejatele kuuluva kahe ettevõtte heakskiidu peatamine jõustunud alles alates selle aasta aprillist, mistõttu 2018. aasta esimese kolme kuu jooksul kiirhoiatussüsteemi kaudu saadud teatiste väga väikest arvu ei saa pidada sellest peatamisest tingituks. Seevastu ei näi komisjon nende sõnul olevat teinud mingeid järeldusi asjaolust, et ajavahemikul 1. märtsist 2017 kuni 19. aprillini 2018 saadi kiirhoiatussüsteemi kaudu 140 teatist ettevõtete kohta, mis ei kuulu hagejatele ja mida vaidlusalustest loeteludest ei kustutatud.

100 Kolmandaks tuleneb hagejate sõnul statistilistest andmetest, et hagejatele kuuluvatest ja vaidlusalustest loeteludest kustutatud ettevõtetest pärinevate selliste konteinerite osakaal, mille puhul tuvastati tugevdatud kontrolli raames salmonella esinemine, moodustab umbes kolmandiku nende konteinerite osakaalust, mille puhul tuvastati salmonella esinemine Euroopa ettevõtetest pärit toodete korral, samas kui Euroopa ettevõtted olid ometigi kohustatud järgima liidu õigusnorme. Hagejatele kuuluva seitsme ettevõtte puhul jäi kõnealune osakaal vahemikku 0–3,1%. Lisaks sellele olevat ajavahemikul 1. jaanuarist kuni 19. aprillini 2018 hagejatele kuuluvate ettevõtete kohta saadud kiirhoiatussüsteemi kaudu vaid üks teatis. Sellest tuleneb nende väitel, et hagejatele kuuluvate ettevõtete kohta kiirhoiatussüsteemi kaudu saadud teatiste arvu ei saa mingil juhul pidada oluliseks ning et tuvastatud nõuetele mittevastavuse juhtusid ei saa käsitada tavalist ettevõtluskultuuri esindavateks. Kõike eelnevat kajastab hagejate sõnul rakendusmääruse esimene eelnõu, mis esitati alalisele komiteele arvamuse saamiseks 21. veebruaril 2018 (vt eespool punkt 3) ning mis ei käsitlenud peaaegu ühtegi hagejatele kuuluvat ettevõtet.

101 Neljandaks ei olevat salmonella esinemist tuvastatud hagejatele kuuluvatest ja vaidlusalustest loeteludest kustutatud ettevõtetest pärit muude lihasaaduste kui linnuliha puhul, mistõttu vaidlustatud rakendusmääruse põhjendustes 4 ja 5 on sellega seoses tehtud ilmselge hindamisviga.

102 Viiendaks on hagejad seisukohal, et komisjoni poolt 2018. aastal teise auditi alusel koostatud aruande järeldused (vt eespool punkt 98) kinnitavad, et Brasiilia asutused võtsid kõik vajalikud meetmed mitte ainult selleks, et tuvastada vaidlustatud rakendusmääruse põhjenduses 6 nimetatud pettusega seotud asjaolud, vaid ka selleks, et tagada edaspidi liidu turule eksporditavate toodete nõuetele vastavus. Selliseks meetmeks oli näiteks 2018. aasta märtsis otsustatud hagejatele kuuluvate teatavate ettevõtete ekspordiõiguse ennetav peatamine. Lisaks sellele ei olevat hagejatele kuuluvas kolmes ettevõttes komisjoni poolt läbi viidud kontrollide tulemusel avastatud ühtegi ilmselget puudust. Võttes arvesse seda, et selle uurimise raames oli kahtluse all vaid üks esimesele hagejale kuuluvatest ja linnuliha liitu eksportimise luba omavatest ettevõtetest ning seda, et kohtuvõimu uurimine, millele komisjon viitab samas põhjenduses, käsitleb ajavahemikku 2012. aasta algusest kuni kõige hiljem 2017. aasta alguseni, ei võimalda asjaolud, millele komisjon viitab, seada kahtluse alla Brasiilia asutuste poolt hagejatele kuuluvate ja vaidlusalustest loeteludest kustutatud ettevõtete kohta antud tagatiste usaldusväärsust.

103 Eespool olevatest punktidest 96–102 nähtub, et hagejate argumentatsioon jaguneb kaheks väiteosaks. Esimese väiteosa kohaselt on rikutud määruse nr 854/2004 artikli 12 lõike 4 punkti c (vt eespool punkt 97). Teise väiteosa kohaselt on komisjon teinud ilmselge vea seda hinnates, kas Brasiilia asutuste poolt hagejatele kuuluvate ettevõtete kohta antud tagatised on usaldusväärsed (vt eespool punktid 98–102).

104 Käesoleva väite esimene osa, mille kohaselt komisjon hindas tegelikult vaidlustatud rakendusmääruses nimetatud iga üksiku ettevõtte individuaalset käitumist, rikkudes seeläbi määruse nr 854/2004 artikli 12 lõike 4 punkti c (vt eespool punkt 97), tuleb otsekohe tagasi lükata. Nagu tuleneb eespool punktidest 82–87, on selle rakendusmääruse põhjendustes nimelt viidatud hagejatele kuuluvate ja vaidlusalustest loeteludest kustutatud ettevõtetega seotud asjaoludele vaid niivõrd, kuivõrd see on

vajalik seletamaks koostoimes asjaomase kolmanda riigi asutuste käitumise või avaldustega põhjusi, miks komisjon leiab, et need asutused ei anna enam määruse nr 854/2004 artikli 12 lõikes 2 nõutud tagatisi. Lisaks on selline viitamine seletatav ka nõudega, et komisjon peab tegutsema hoolsalt ja erapooletult; see tähendab, et ta peab juhtumit analüüsima täies ulatuses ja üksikasjalikult. Järelikult ei tähenda asjaolu, et komisjon ei kustutanud vaidlusalustest loeteludest kõiki Brasiilia ettevõtteid, vastupidi hagejate väidetele seda, et ta tugines tegelikult oma otsuse tegemisel ainult kõnealuste ettevõtete käitumisele või tulemustele, võtmata arvesse Brasiilia asutuste tegutsemist, mis vähendaks nende tagatiste usaldusväärsust, mida nad on kohustatud andma.

105 Teise väiteosa kohta tuleb märkida, et sellega seatakse kahtluse alla nii põhjus, mis tugineb kiirhoiatussüsteemi kaudu salmonella esinemise kohta linnulihas saadud teatiste arvul (vaidlustatud rakendusmääruse põhjendused 4 ja 5), kui ka põhjus, mis tugineb üldiselt liha, sealhulgas linnuliha kvaliteeti käsitlevate Brasiilia laborite sertifikaatide võltsimise tõttu pettusele (rakendusmääruse põhjendus 6).

106 Määruse nr 854/2004 artikli 12 lõigete 1 ja 2 rakenduskorrast (nagu see nähtub internetis avaldatud vaidlustatud loeteludest) ilmneb, et loeteludesse kantud ettevõtted klassifitseeritakse riigi ja tegevussektori alusel. Nagu sai märgitud eespool punktis 83, kustutati hagejatele kuuluvad ettevõtted sellega kooskõlas neljast erinevast loetelust, mis käsitlevad vastavalt kodukabiloomade liha (sektorite klassifikatsiooni I jagu, vaidlustatud rakendusmääruse lisa tabel 1); linnuliha ja jäneseliste liha (sektorite klassifikatsiooni II jagu, viidatud lisa tabel 2); hakkliha, lihavalmistisi ja mehaaniliselt eraldatud lihamassi (sektorite klassifikatsiooni V jagu, asjaomase lisa tabel 3) ning lihasaadusi (sektorite klassifikatsiooni VI jagu; asjaomase lisa tabel 4). Igal vaidlusalustesse loeteludesse kantud ettevõttel on Brasiilia pädeva asutuse määratud heakskiidunumber.

107 Tuleb märkida, et vaidlustatud rakendusmääruse põhjendustes 4–6 nimetatud põhjused (vt eespool punkt 105) on kumulatiivselt aluseks sellise 10 ettevõtte – kui ettevõtte, mille toodetud linnuliha ja jäneseliste liha (sektorite klassifikatsiooni II jagu) on lubatud importida liitu – kustutamisele vaidlusalustest loeteludest, mis on kantud rakendusmääruse lisa tabelisse 2. Seevastu ettevõtete puhul, mis on kantud vaidlustatud rakendusmääruse lisa tabelitesse 1, 3 ja 4 (sektorite klassifikatsiooni I, V ja VI jagu), on nende – kui ettevõtete, mille toodetud kodukabiloomade liha, hakkliha, lihavalmististe, lihasaaduste ja mehaaniliselt eraldatud lihamassi on lubatud importida liitu – samadest loeteludest kustutamise aluseks üksnes eespool viidatud pettusest lähtuv põhjus.

108 Sellest tuleneb, et kui hinnang, mille komisjon andis üldiselt liha, sealhulgas linnuliha kvaliteeti käsitlevate Brasiilia laborite sertifikaatide võltsimisega seotud pettusele, ei ole õigusvastane, piisab sellest õiguslikult vaidlustatud rakendusmääruse põhistamiseks. Seega tuleb kõigepealt analüüsida hagejate etteheiteid komisjoni hinnangu kohta.

109 Sellega seoses tuleb märkida, et kui komisjon toob esile põhjused, mis on niisuguse akti aluseks nagu vaidlustatud rakendusmäärus, käsitleb liidu kohtu teostatav õiguspärasuse kontroll aktis kirjeldatud faktiliste asjaolude tõelevastavust ning samuti küsimust, kas need faktilised asjaolud saavad oma olemusest tulenevalt kõigutada komisjoni usku nende tagatiste usaldusväärsusesse, mille kolmanda riigi pädevad asutused peavad andma määruse nr 854/2004 artikli 12 lõike 2 alusel (vt eespool punkt 29). Võttes arvesse komisjoni ulatuslikku kaalutlusõigust selle piirmäära kehtestamisel, millest alates ei ole kõnealused tagatised tema arvates enam usaldusväärsed (vt eespool punkt 80), ei ole liidu kohtul seevastu talle ELTL artikli 263 esimese lõiguga pandud õiguspärasuse kontrolli ülesande raames õigust asendada komisjoni hinnangut piirmäära taseme kohta enda omaga. Liidu kohtul peab siiski olema võimalik tuvastada ilmselge hindamisvea olemasolu, kui komisjon on konkreetsel juhul kehtestanud kõnealuse piirmäära sellisele tasemele, et see muudab ilmselgelt ebausutavaks järeldused, mis ta tegi nende tagatiste usaldusväärsuse kohta.

110 Käesolevas kohtuasjas on vaidlustatud rakendusmääruse põhjenduses 6 märgitud, et Brasiilia pädevate asutuste komisjonile esitatud teabest nähtub, et 2018. aasta märtsis avastati Brasiilias mitu liitu eksporditava liha, sealhulgas linnuliha ja lihasaaduste laborisertifikaatidega seotud pettust. Selle põhjenduse kohaselt nähtus Brasiilia politsei ja kohtuvõimu poolt läbiviidud uurimistest, et puudusid piisavad tagatised kinnitamaks, et hagejate ettevõtted järgisid asjaomaseid liidu nõudeid, mistõttu nendest ettevõtetest pärit tooted võivad olla ohtlikud inimtervisele.

111 Hagejad väidavad esiteks, et nende hinnangute ekslikkust tõendavad komisjoni poolt Brasiilias läbiviidud kahe auditi tulemusel koostatud aruanded.

112 Tuleb märkida, et 2017. aasta mais viis komisjoni määruse nr 882/2004 artikli 46 alusel Brasiilias läbi esimese auditi. Selle auditi raames tuvastati mõningad puudused seoses järgmisega:

– pädevate asutuste kontroll ja järelevalve;

– huvide konflikt;

– tooraine kõlblikkus;

– ametlike veterinaararstide olemasolu;

– kiirhoiatussüsteemi kaudu saadud teatiste tulemusel tagasilükatud kauba uuesti eksportimine;

– liidu turule ekspordiks sertifitseeritud ettevõtete loetelude ajakohastamine;

– salomonella kontrollid.

113 Komisjon viis seejärel ajavahemikul 22. jaanuarist kuni 5. veebruarini 2018 Brasiilias läbi teise auditi.

114 Ehkki on tõsi, et teise auditi aruandes on märgitud, et pädevate asutuste tegutsemises eespool punktis 112 nimetatud valdkondades on täheldatavad teatavad edusammud, ei sea selle aruande järeldused kahtluse alla vaidlustatud rakendusmääruse põhjenduses 6 antud hinnangut.

115 Nimelt tuleneb nii teise auditi aruandes tuvastatud asjaoludest kui ka selles tehtud järeldustest, et aruandes kirjeldatakse, mida on riigisisesed asutused ette võtnud selleks, et kõrvaldada süstemaatilised puudused seoses kontrollide sagedusega; kontrollijate huvide konfliktidega; tooraine kvaliteediga; sellise piisava arvu ametlike veterinaararstide töölevõtmisega, mis võimaldab tagada nende tegeliku kohaloleku oma ülesannete täitmiseks; vajalike meetmetega selleks, et vältida niisuguste partiide uuesti eksportimist liidu turule, mille kohta on kiirhoiatussüsteemi kaudu saadud teatis; liidu turule ekspordiks sertifitseeritud ettevõtete loetelude õigeaegse ajakohastamisega ja lõpetuseks salmonella kontrollide jaoks proovide võtmisega.

116 Isegi kui teise auditi aruande järelduste aluseks olevad tuvastatud faktilised asjaolud on seotud pädevate asutuste tegutsemisega teatavate auditiks juhuslikult valitud ettevõtete suhtes, viitavad nende asutuste edusamme kirjeldavad järeldused nende tegutsemisele üldiselt. Nii tuuakse aruande järeldustes esile süstemaatilised puudused, mis tulenevad kõnealuste asutuste puudulikust toimimisest meetodite ja personali seisukohast, mille kõrvaldamiseks on vaja niisuguseid meetmeid nagu ettevõtete loetelude kiire ajakohastamine. Nagu märkis komisjon, näeb komisjonile selliste kontrollide läbiviimise pädevust andev määruse nr 882/2004 artikkel 46 ette, et kontrollide eesmärk on võimaldada tal veenduda, et kolmandate riikide õigusaktid ja süsteemid on kooskõlas või samaväärsed liidu sööda- ja toidualaste õigusnormide ja liidu loomatervishoidu käsitlevate õigusaktidega. Oma olemusest tulenevalt ei ole nende kontrollide eesmärk seega teha kindlaks konkreetsete isikute käitumist, näiteks käitumist, mis seisneb sertifikaatide ulatuslikus võltsimises konkreetse ettevõtte tavaliste ja juhtivtöötajate poolt. Igal

juhul tuleb lisada, et vaidlustatud rakendusmääruse põhjenduses 6 nimetatud asjaolud tehti komisjonile teatavaks 2018. aasta märtsis, samas kui asjaomane audit lõpetati juba sama aasta 5. veebruaril.

117 Antud kontekstis tuleb märkida, et kostja vastuse punktides 97–104 kirjeldatud asjaolud tõendavad õiguslikult piisavalt vaidlustatud rakendusmääruse põhjenduses 6 esitatud põhjusi.

118 Eelkõige nähtub neist asjaoludest ja eeskätt pädeva kohtu 4. märtsi 2018. aasta otsusest, millega anti luba viia rea füüsiliste isikute juures läbi kohapealne kontroll, et Brasiilia föderaalpolitsei ja kohtuvõimu uurimised käsitlevad sellist ulatuslikku pettust, mis seisneb loomsete toodete sertifikaatide võltsimises, milles osalesid juhtivtöötajad ja millest hagejate juhatuse liikmed olid teadlikud. Selles otsuses on tuvastatud, et kontsernis, kuhu hagejad kuuluvad, on levinud praktika, mille eesmärk on hiilida võltsitud sertifikaatide abil kõrvale sanitaarkontrollide avalik-õiguslikust süsteemist. Niisuguses kontekstis ei mõjuta asjaolu – eeldusel, et see leiab tõendamist –, et selle dokumendi koostamise ajal oli uurimisest otseselt puudutatud vaid üks selle ajani vaidlusalustesse loeteludesse kantud ettevõte (heakskiidunumbriga 1001 ettevõte), komisjoni poolt sellisest käitumisest tuleneva ohu suurusele antud hinnangut ega seega hinnangut sellele, kui usaldusväärsed on Brasiilia asutuste poolt just nimelt sellise ohu kohta antud tagatised. Nagu väidab komisjon, toob kõnealuse kontserni täielik integratsioon kaasa selle, et nende tooted peavad vajaliku töötlemise huvides liikuma ühest ettevõttest teise. Lisaks sellele ei võimalda hagejate juhatuse liikmete ning juhtivtöötajate võimalik osalus enne uurimise lõpetamist kindlalt järeldada, et etteheidetav käitumine piirdus ainult ühe ettevõttega.

119 Sellega seoses on oluline märkida, et komisjon pöördus 5. märtsi 2018. aasta kirjas Brasiilia asutuste poole suhtluse raames, mis käsitles salmonella bakteri osas toimunud liha sertifikaatidega seotud pettust. Selles kontekstis palus komisjon pärast meeldetuletust, et ta oli korduvalt palunud neil asutustel laiendada oma uurimisi kõigile lihavalmistisi liitu eksportivatele Brasiilia osariikide ettevõtetele, esiteks, et talle edastataks üksikasjalik teave esimese hageja ja viie analüüse tegeva labori kohta, mis tunduvad olevat seotud pettusega kõige viimaste ajakirjanduses avaldatud reportaažide kohaselt, ning teiseks, et peatataks kohe kõik esimeselt hagejalt pärit või kõnealuste laborite poolt sertifitseeritud partiid.

120 Brasiilia põllumajandusministeerium teavitas selle palve tulemusel komisjoni 15. märtsi 2018. aasta kirjas sellest, et ta peatas sertifikaadid hagejatele kuuluva seitsme ettevõtte puhul ning jättis kehtima hagejatele kuuluva kolme muu ettevõtte varem otsustatud tegevuse peatamise.

121 Brasiilia asutused tühistasid aga kahe 17. aprilli 2018. aasta määrusega selle peatamise kõigi ettevõtete suhtes peale ettevõtte, mille heakskiidunumber on 466, ilma et nad oleksid tuginenud selgetele asjaoludele, mis õigustaksid sellise hagejatele soodsa meetme võtmist ajal, mil uurimised olid alles väga varajases staadiumis.

122 Nagu väidab komisjon, kõigutavad need asjaolud aga objektiivselt tema usaldust Brasiilia asutuste poolt hagejatele kuuluvate ettevõtete kohta antud tagatistesse ega viita ilmselgele hindamisveale, võttes arvesse tema ulatuslikku kaalutlusõigust selle piirmäära kehtestamisel, millest alates ei pea kõnealuseid tagatisi enam pidama usaldusväärseks (vt eespool punktid 79, 80 ja 109).

123 Siinkohal ei ole mingit tähtsust asjaolul, et vaidlustatud rakendusmääruse vastuvõtmise hetkel ei olnud uurimisi veel lõpetatud, mistõttu politsei ja kohtuvõimu avaldused nende raames tehtud tuvastuste kohta ei mõjutanud lõplikke järeldusi. Nagu sai märgitud punktides 74–82 eespool, ei ole selle rakendusmääruse eesmärk nimelt võtta ära mingit hagejatele kuuluvat individuaalset õigust – see vajaks eelnevat niisuguse uurimise algatamist, mille tulemusel tehakse lõplikud järeldused. Selle ainus eesmärk on välja selgitada, mil määral komisjon usaldab endiselt Brasiilia asutuste poolt vastavalt määruse nr 854/2004 artikli 12 lõikele 2 antud tagatisi. Ent käesoleval juhul tuvastatud ning Brasiilia asutuste tegevuses esinevatest puudustest tulenevad ohud (vt eespool punktid 117–122) on otseselt

seotud selle määruse artiklitega 11 ja 12 kaitstud inim- ja loomatervise nõuetega. Sellest tuleneb, et vaidlustatud rakendusmäärus võib tugineda – nagu käesolevas kohtuasjas – asjaoludele, mis objektiivselt kõigutavad sellist usaldust.

124 Järelikult on komisjoni hinnang üldiselt liha, sealhulgas linnuliha kvaliteeti käsitlevate Brasiilia laborite sertifikaatide võltsimisega seotud pettusele, piisav vaidlustatud rakendusmääruse põhistamiseks, mistõttu kolmanda väite teine osa tuleb tagasi lükata, ilma et oleks vaja analüüsida hagejate argumente selle kohta, kui palju teatiseid saadi kiirhoiatussüsteemi kaudu salmonella esinemise kohta linnulihas (vt eespool punktid 107 ja 108).

125 Kuivõrd kolmanda väite esimene osa lükati samuti tagasi (vt eespool punkt 104), siis tuleb kolmas väide tervikuna tagasi lükata.

Neljas väide, et on rikutud diskrimineerimiskeelu põhimõtet

126 Hagejate sõnul näitab statistiliste andmete analüüs, et on muid ettevõtteid, mille kohta on kiirhoiatussüsteemi kaudu saadud proportsionaalselt rohkem teatisi, kui nendele kuuluvate ettevõtete kohta, ent keda vaidlusalustest loeteludest ei kustutatud. Nad leiavad seetõttu, et neile kuuluvad ettevõtted on vaidlustatud rakendusmääruse põhjendustes 4 ja 5 nimetatud kriteeriumide seisukohast võrreldavas olukorras nende muude ettevõtetega. Hagejate väitel tuleneb sellest, et nende kahe ettevõtete kategooria puhul neist rahvatervisele tuleneva ohu kohta antud hinnang ei saa olla erinev, sest komisjoni viited rakendusmääruse põhjenduses 6 nimetatud pettusele on seotud üksnes piiratud arvu ettevõtete kohta käivate väidetega.

127 Tuleb märkida, et hagejad paluvad Üldkohtul tühistada vaidlustatud rakendusmääruse, mille alusel 12 neile kuuluvat ettevõtet kustutati vaidlusalustest loeteludest. Kolmanda väite analüüsist aga nähtub, et selle rakendusmääruse sai kehtivalt vastu võtta põhjuse alusel, mis käsitleb selle põhjenduses 6 nimetatud pettust, mis on seotud Brasiilia laborite sertifikaatide võltsimisega (vt eespool punktid 107, 108 ja 124). Neljanda väitega heidavad hagejad aga komisjonile ette seda, et ta rikkus diskrimineerimiskeelu põhimõtet, kui ta tugines oma argumentatsioonis teisele põhjusele, mis oli aluseks vaidlustatud rakendusmääruse vastuvõtmisele, see tähendab sellele põhjusele, mis käsitleb kiirhoiatussüsteemi kaudu saadud teatiste arvu salmonella esinemise kohta linnulihas (rakendusmääruse põhjendused 4 ja 5). Isegi kui eeldada, et komisjon oleks pidanud asuma seisukohale, et Brasiilia asutuste poolt selle kolmanda riigi muude ettevõtete kohta antud tagatised ei olnud samuti usaldusväärsed, ei mõjuta see aga kuidagi rakendusmääruse õiguspärasust osas, milles see puudutab hagejatele kuuluvaid ettevõtteid.

128 Sellest tuleneb, et ei saa asuda seisukohale, et vaidlustatud rakendusmääruse vastuvõtmisel rikuti diskrimineerimiskeelu põhimõtet, mistõttu neljas väide tuleb tagasi lükata.

Viies väide, et rikutud on proportsionaalsuse põhimõtet

129 Hagejad väidavad esiteks, et neile kuuluvate ettevõtete kustutamine vaidlusalustest loeteludest ei olnud ilmselgelt vajalik, kuna vaidlustatud rakendusmäärusega taotletava eesmärgi kaitseks oleks piisanud sellistest vähem piiravatest meetmetest nagu tugevdatud kontroll eksportimisel ja liidu piiril. Teiseks väidavad nad, et rakendusmääruse põhjenduses 6 nimetatud pettuse suhtes läbiviidavad uurimised hõlmavad vaid üht neile kuuluvat ettevõtet ning et komisjoni poolt kostja vastuses nimetatud ühte teist pettust käsitlevad uurimised hõlmavad vaid nelja neile kuuluvat ettevõtet, millest ainult üks ekspordib liitu linnuliha ja linnulihavalmistisi ja sedagi vaid piiratud koguses.

130 Tuleb silmas pidada, et vaidlustatud rakendusmääruse aluseks on komisjoni tuvastatud asjaolu, et Brasiilia asutuste poolt määruse nr 854/2004 artikli 12 lõike 2 alusel antud tagatised ei ole hagejatele kuuluvate ettevõtete osas enam usaldusväärsed. Võttes arvesse tõika, et komisjoni hinnang, et

kõnealused tagatised ei ole usaldusväärsed liha kvaliteeti käsitlevate Brasiilia laborite sertifikaatide võltsimisega seotud pettuse tõttu, on õiguspärane, nagu nähtub kolmanda väite analüüsist, on hagejatele kuuluvate ettevõtete kustutamine vaidlusalustest loeteludest meede, mille komisjon pidi võtma määruse nr 854/2004 artikli 12 lõike 2 alusel koostoimes selle lõike 4 punktiga c. Nimelt saab ettevõte viimati nimetatud sätte kohaselt olla kantud sellisesse loetellu vaid siis, kui kolmanda riigi pädev asutus annab tema kohta selles sättes kirjeldatud tagatised.

131 Seega tuleb märkida, et kuivõrd komisjon tuvastas talle selles valdkonnas kuuluvat kaalutlusruumi kasutades (vt eespool punktid 80 ja 109), et tagatised, mille Brasiilia asutused andsid määruse nr 854/2004 artikli 12 lõike 2 kohaselt, ei olnud hagejate puhul enam usaldusväärsed ning seega puuduvad, kujutab hagejatele kuuluvate ettevõtete kustutamine vaidlusalustest loeteludest endast selle olukorra heastamiseks sobivat ja vajalikku meedet, nagu tuleneb viidatud sättest koostoimes sama määruse artikli 12 lõike 4 punktiga c.

132 Isegi kui jätta kõrvale tõik, et enne vaidlustatud rakendusmääruse vastuvõtmist kohaldati mitmest hagejale kuuluvast ja vaidlusalustest loeteludest kustutatud ettevõttest pärit toodete suhtes tugevdatud kontrolli (vt eespool punktid 99 ja 100), ei saa proportsionaalsuse põhimõte seega kohustada komisjoni kehtestama olukorras, kus Brasiilia asutuste poolt kõnealuste ettevõtete kohta antud tagatised ei ole tema arvates enam usaldusväärsed, selliseid meetmeid nagu kontrolli tugevdamine nende toodete üle liidu piiril.

133 Sellest järeldub, et viies väide tuleb tagasi lükata ning hagi tervikuna rahuldamata jätta.

Kohtukulud

134 Vastavalt kodukorra artikli 134 lõikele 1 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna hagejad on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud, kaasa arvatud ajutiste meetmete kohaldamise menetluse kulud vastavalt komisjoni nõuetele mõista välja hagejatelt.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (viies koda laiendatud koosseisus)

otsustab:

1. Jätta hagi rahuldamata.

2. Mõista komisjoni kohtukulud, sealhulgas ajutiste meetmete kohaldamise menetluse kulud välja BRF SA-lt ja SHB Comércio e Indústria de Alimentos SA-lt.

Gratsias Frimodt Nielsen Schwarcz

Valančius Frendo

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 8. juulil 2020 Luxembourgis.

Allkirjad